

Prinsjesdag in het nieuws 2017 - Voortgezet onderwijs

Inhoudsopgave

Toelichting voor docenten	3
Antwoorden en woordenlijst	5
1. Prinsjesdag	7
2. Portefeuillehouders	9
3. Begroting	12
4. Miljoenennota	15
5. Algemene Beschouwingen: Fractievoorzitters	18
6. Algemene Beschouwingen: Tegenbegroting	20
7. Prinsjesdag: Berichtgeving	21
8. Debat in het nieuws	23

Prinsjesdag in het nieuws 2017 - Voortgezet onderwijs is een uitgave van Nieuws in de klas. De opdrachten zijn bestemd voor scholieren in het voortgezet onderwijs.

© Stichting Nieuws in de klas, Amsterdam
Uitgave juni 2017
Samenstelling en redactie: Janneke van Wijk
Hoofdredactie: Chris van Hall
Eindredactie: Chris van Hall
Ontwerp cover: Desk TopStudio
Met medewerking van ProDemos
ISBN: 978-90-79802-08-1

Nieuws in de klas
Postbus 12040
1100 AA Amsterdam
t: 020-4309190
f: 020-4309199
e: info@nieuwsindeklas.nl
w: www.nieuwsindeklas.nl

Het kopiëren van delen ten behoeve van het gebruik door leerlingen is onbeperkt toegestaan. Het kopiëren van enig onderdeel ten behoeve van elk ander gebruik is alleen toegestaan na schriftelijk verkregen toestemming van de uitgever.

Toelichting voor docenten

Voor u ligt *Prinsjesdag in het nieuws 2017* voor het voortgezet onderwijs. Prinsjesdag is elk jaar op de derde dinsdag van september, dit jaar op 19 september. In de opdrachten in deze bundel wordt veel aandacht besteed aan de tradities rond Prinsjesdag, zoals de troonrede en het koffertje van de minister van Financiën met de rijksbegroting en de miljoenennota. Dit jaar is het iets anders omdat het lijkt dat de formatie van een nieuw kabinet bijna wordt afgerond. Daarom zijn er bijvoorbeeld geen algemene beschouwingen.

Uiteraard komt ook de berichtgeving over Prinsjesdag aan bod: hoe schrijven de verschillende nieuwsmedia over deze dag? Op www.nieuwsindeklas.nl/prinsjesdag vindt u een overzicht van nieuwssites met Prinsjesdagdossiers.

Gebruik nieuwsmedia

De opdrachten in deze bundel zijn van toepassing op Prinsjesdag 2017. Om deze te kunnen maken, zijn actuele nieuwsmedia onmisbaar. De lesuitgave is dan ook niet compleet zonder berichtgeving die verschijnt rond Prinsjesdag. We raden u aan gebruik te maken van actuele nieuwsmedia in de klas. Nieuws in de klas stelt dag- en weekbladen kosteloos beschikbaar voor het onderwijs. U vraagt hiervoor de Nieuwsservice* aan, zodat de leerlingen het nieuws kunnen volgen en de berichtgeving kunnen vergelijken en bespreken.

U kunt op drie manieren gebruikmaken van de Nieuwsservice van Nieuws in de klas:

- [Nieuwsservice voor docenten](#): U ontvangt twee weken lang twee exemplaren per dag van één of meerdere dag- en weekbladen naar keuze op school of bij u thuis
- [Nieuwsservice voor leerlingen](#): Alle leerlingen ontvangen twee weken lang één exemplaar van een nieuwstitel van uw keuze op hun thuisadres. U bepaalt welke leerling welke titel ontvangt en wanneer
- [Nieuwsservice Digitaal](#): Met de Nieuwsservice Digitaal krijgen docenten en leerlingen toegang tot de digitale edities van nieuwstitels. Afhankelijk van de titel verloopt toegang via Blendle of direct via de nieuwstitel. Docenten en leerlingen kunnen kosteloos tweemaal per jaar, vier weken toegang krijgen per nieuwstitel.

* Zie voor de voorwaarden: <https://www.nieuwsindeklas.nl/onze-diensten/nieuwsservice-docenten/>

Let op dat bij het aanvragen van de Bezorgdienst een verwerkingstijd van minimaal één week gehanteerd wordt. Indien u de nieuwstitels in de week van Prinsjesdag wilt ontvangen, dient uw aanvraag uiterlijk **zondag 10 september 2017** binnen te zijn. Wilt u al een week eerder het nieuws ontvangen dan dient uw aanvraag **3 september** binnen te zijn. Bij het gebruik van de Nieuwsservice Digitaal via Blendle heeft u meteen toegang.

NB: De begroting verschijnt in de woensdagkranten na Prinsjesdag (dit jaar op 20 september).

Niveau

De opdrachten in deze bundel zijn gericht op het voortgezet onderwijs. Er is geen specifiek onderscheid gemaakt tussen verschillende niveaus. De opdrachten in deze bundel kunnen afzonderlijk gekopieerd worden. Voor de eerste klas kan ook de opdrachtenbundel voor het primair onderwijs worden gebruikt.

Over Nieuws in de klas

Nieuws in de klas biedt docenten en leerkrachten in het primair en voortgezet onderwijs de mogelijkheid nieuwsmedia, zowel op papier als digitaal, in te zetten als lesinstrument ter bevordering van taalvaardigheid, mediawijsheid en burgerschap. De stichting is het educatieplatform van NDP Nieuwsmedia, de brancheorganisatie voor nieuwsbedrijven.

Voor een overzicht van alle titels die aangesloten zijn bij Nieuws in de klas,

<https://www.nieuwsindeklas.nl/onze-diensten/overzicht-nieuwstitels/>

Antwoorden en woordenlijst

In deze toelichting staan de antwoorden die tijdens het maken van de lesbundel bekend zijn. De overige antwoorden op de vragen zijn nog niet bekend (zoals de begroting van 2017) of ze zijn naar eigen invulling (zoals het zoeken van nieuwsberichten). Op pagina 8 vindt u een woordenlijst met uitleg over politieke termen.

Pagina 8

Opdracht 1:

- De minister-president (Mark Rutte) is eindverantwoordelijk, de ministers leveren onderdelen aan
- Dat is traditie. De koning is ceremonieel staatshoofd, de premier is eindverantwoordelijk
- De leden van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer

Pagina 10

Opdracht 2:

- In 2017 bestaat Prinsjesdag 203 jaar

Tip bij b: Laat de leerlingen de opdracht in groepjes uitvoeren waarbij ze het resultaat presenteren aan de klas

Pagina 11

Opdracht 1:

1. Mark Rutte (VVD): minister-president, Algemene Zaken	G
2. Lodewijk Asscher (PvdA): viceminister-president, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	I
3. Bert Koenders (PvdA): minister van Buitenlandse Zaken	E
4. Ronald Plasterk (PvdA): minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	B
5. Jeroen Dijsselbloem (PvdA): minister van Financiën	D
6. Melanie Schultz van Haegen (VVD): minister van Infrastructuur en Milieu	F
7. Edith Schippers (VVD): minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	H
8. Stef Blok (VVD): minister voor Wonen en Rijksdienst	K
9. Henk Kamp (VVD): minister van Economische Zaken	A
10. Jet Bussemaker (PvdA): minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	L
11. Jeanine Hennis-Plasschaert (VVD): minister van Defensie	C
12. Lilianne Ploumen (PvdA): minister voor Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking	J

Pagina 12

Opdracht 2:

- Taak of verantwoordelijkheid voor een bepaald beleidsterrein

Pagina 13-14

Opdracht 2:

a. 263,1 miljard euro	c. Ja, van 1,3 miljard euro
b. 264,4 miljard euro	d. Begrotingstekort

Opdracht 4.c: synoniemen kunnen zijn: besparen, korten, ombuigen, snijden, kosten terugdringen.

Pagina 15

Opdracht 1: a. Progressieve belasting. Hierbij betalen mensen met een hoger inkomen meer belasting dan mensen met een lager inkomen

Pagina 18

Opdracht 1: Omdat de formatie bijna is afgerond komt er binnenkort een nieuw regeerakkoord met een nieuwe begroting. Dan heeft het niet veel zin om deze beleidsarme begroting te bespreken.

Opdracht 2:

A. Lodewijk Asscher	G. Geert Wilders	L. Tunahan Kuzu
B. Mark Rutte	H. Thierry Baudet	M. Gert-Jan Segers
C. Jesse Klaver	I. Kees van der Staaij	
D. Henk Krol	J. Emile Roemer	
E. Alexander Pechtold	K. Sybrand van Haersma	
F. Marianne Thieme	Buma	

Pagina 19

Opdracht 2:

Mogelijke voorbeelden zijn: de ChristenUnie wordt sociaaleconomisch vaak als linkse partij gezien maar wat betreft de ethische kwesties zijn ze eerder conservatief of rechts. Ook de PVV is niet altijd eenvoudig in te delen: ze worden als rechts beschouwd op het gebied van normen en waarden, maar de economische standpunten zijn vaak links te noemen

Pagina 20

Opdracht 1:

- De coalitie en de kiezers
- Alleen kritiek geven is niet voldoende, daarom komen de oppositiepartijen met wijzigingsvoorstellen die financieel goed onderbouwd moeten worden. De partijen kunnen daar vervolgens weer inhoudelijk op reageren. Veel wijzigingen hebben financiële consequenties, zonder financiële onderbouwing zijn de verschillen niet goed te vergelijken

Pagina 21

Opdracht 1:

- Onder embargo

Pagina 22

Opdracht 3:

- Pluriformiteit

Pagina 23

Opdracht 1:

CNV: Werknemers

VNO-NCW: Ondernemers/werkgevers

Algemene Onderwijsbond: Mensen die in het onderwijs werken

Doel van Oxfam Novib: Oxfam Novib streeft naar een rechtvaardige wereld zonder armoede

<p>Accijns: belasting op verbruiksartikelen (zoals benzine, tabakswaaren, alcohol en frisdranken); zit al in de verkoopprijs.</p> <p>Algemene Beschouwingen: de vergaderingen na Prinsjesdag van de regering met de Tweede Kamer en de Eerste Kamer waarin over de plannen van de regering wordt gedebatteerd.</p> <p>Begroting: overzicht van de bedragen die de regering het komende (begrotings)jaar denkt binnen te krijgen en uit te geven.</p> <p>Begrotingscyclus: cyclus van drie jaar: eerst de voorbereiding van de begroting, dan Prinsjesdag, begin van het begrotingsjaar op 1 januari, de voorjaarsnota, de najaarsnota, het einde van het begrotingsjaar op 31 december en uiteindelijk de Verantwoordingsdag.</p> <p>Belastingen: geld dat rechtspersonen (burgers, bedrijven, organisaties) moeten betalen aan de staat.</p> <p>Demissionair kabinet: aftredend kabinet die lopende zaken waarneemt totdat er nieuw kabinet is.</p> <p>Financieringstekort: wat de regering tekort komt om haar plannen te kunnen uitvoeren (uitgaven – inkomsten); wordt vaak uitgedrukt in een percentage van het nationaal inkomen.</p> <p>Formatie: het proces van het samenstellen van een regering in Nederland</p> <p>Fractie: deel van de volksvertegenwoordigers van een politieke partij in resp. de Tweede- of de Eerste Kamer, het Europees Parlement, de Provinciale Staten of de Gemeenteraad</p> <p>Framing: Framing is het gebruiken van woorden of beelden om de (publieke) opinie te beïnvloeden.</p> <p>Inflatie: percentage dat aangeeft hoeveel het leven duurder is geworden door prijsstijgingen.</p> <p>Kabinet: ministers en staatssecretarissen.</p>	<p>Koopkracht: wat mensen met hun loon te besteden hebben.</p> <p>Koppeling: de uitkeringen en de ambtenaren-salarissen gelijk op laten gaan met de ontwikkelingen van de lonen in de bedrijven.</p> <p>Lastenverlichting: minder belastingen en lagere sociale premies.</p> <p>Loonkosten: de kosten die een werkgever maakt voor iemand die bij hem werkt; niet alleen het brutoloon maar ook de premies die de werkgever voor de sociale verzekeringen moet betalen.</p> <p>Miljoenennota: het stuk dat het Ministerie van Financiën maakt over de financiële toestand van het land. Wordt samen met de rijksbegroting aan de Tweede Kamer aangeboden. Geeft een vooruitblik van 4 jaar en een terugblik van 10 jaar.</p> <p>Ministers: degenen die verantwoordelijk zijn voor het bestuur van het land. Kabinet Rutte II heeft 13 ministers (departement)</p> <p>Ministerie: organisatie van de rijksoverheid waar een deel van het beleid van de regering wordt uitgevoerd.</p> <p>Najaarsnota de najaarsnota verschijnt uiterlijk 1 december. Net als in de voorjaarsnota staan hierin de afwijkingen van de begroting en voorstellen voor aanpassing.</p> <p>Nationaal inkomen: wat burgers en bedrijven samen verdienen (zonder de uitkeringen).</p> <p>Overheid: het hoogste gezag op een bepaald grondgebied (ook wel: <i>de staat</i>).</p> <p>Parlement: zie Staten-Generaal.</p> <p>Premier: Minister-president, tevens minister van Algemene Zaken.</p>	<p>Regeerakkoord: de plannen die de partijen zijn overeengekomen toen zij de regering vormden.</p> <p>Regering: de koning en de ministers.</p> <p>Rijksbegroting: de schatting van de inkomsten en uitgaven van de overheid voor het komende jaar. Elk ministerie heeft een eigen hoofdstuk hierin.</p> <p>Staatslening: geld dat de overheid leent van burgers, bedrijven en banken om de kosten van de begroting te kunnen betalen.</p> <p>Staatsschuld: alle nog niet afgeloste leningen van de overheid.</p> <p>Staatssecretaris: soort onderminister die de minister op een bepaald werkterrein ondersteunt. Kabinet Rutte heeft 8 staatssecretarissen.</p> <p>Staten-Generaal: de Nederlandse volksvertegenwoordiging, het parlement, bestaat uit twee Kamers die worden aangeduid als de Staten-Generaal.</p> <p>Troonrede: de redevoering die door het kabinet is opgesteld en door de koning wordt voorgelezen. Hierin wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste kabinetsplannen voor het komende jaar.</p> <p>Verantwoordingsdag: derde woensdag in mei, waarop de regering verantwoording aflegt. Hierbij worden de financiële jaarverslagen vergeleken met de begroting van anderhalf jaar daarvoor.</p> <p>Voorjaarsnota: het rapport dat de regering uiterlijk 1 juni publiceert waarin ze aangeeft of alles wel loopt volgens de plannen in de begroting die op Prinsjesdag bekend werden gemaakt.</p>
---	---	--

1. Prinsjesdag

Net zoals voor jou het nieuwe schooljaar begint met het bekijken van je lesrooster, geldt Prinsjesdag als het begin van een nieuw parlementair jaar. Dat begin is sinds 1887 altijd op de derde dinsdag van september. Dit is niet zomaar een willekeurige datum: deze is namelijk in de Grondwet vastgelegd.

Prinsjesdag verloopt elk jaar hetzelfde, het is traditie. De koning verlaat om 13.00 uur Paleis Noordeinde. In een koets rijdt hij naar de Ridderzaal aan het Binnenhof (normaal gesproken de gouden koets, maar die wordt dit jaar gerestaureerd). In de Ridderzaal zitten dan onder andere alle ministers en staatssecretarissen en de leden van de Eerste en de Tweede Kamer. De koning leest de troonrede voor. Dat is een samenvatting van de plannen van de regering voor het komende jaar. De tekst van de troonrede wordt strikt geheim gehouden totdat de koning hem voorleest. Na het voorlezen gaat de koning weer terug naar het paleis waar hij met zijn familie op het balkon de mensen toezwaait.

Foto: rijksoverheid.nl

Opdracht 1

a. Wie heeft de troonrede geschreven?

.....
.....

b. Waarom leest de koning de troonrede voor?

.....
.....

c. Wie worden bedoeld met 'Leden van de Staten-Generaal'?

.....
.....

Opdracht 2

Prinsjesdag is een traditie met een aantal vaste onderdelen. Denk aan de gouden koets, het koffertje, de miljoenennota, de rijksbegroting en de troonrede.

a. Hoe lang bestaat Prinsjesdag in 2017?

.....

b. Zoek bij elk begrip, zoals hierboven genoemd, een artikel, infographic of foto in het nieuws.

Na de verkiezingen in maart 2017 is een nieuwe kabinetsformatie gestart. De formatie 2017 lijkt in een afrondende fase van de vorming van een kabinet van VVD, D66, CDA en de ChristenUnie. Gerrit Zalm is de informateur voor de vorming van het kabinet. Hieronder zie je foto's van de ministers die in het huidige demissionaire kabinet zitten. Demissionair betekent dat de ministers eigenlijk al met ontslag zijn, maar nog niet kunnen vertrekken omdat er nog geen nieuw kabinet is samengesteld.

Bron: rijksoverheid.nl

2. Portefeuillehouders

De ministers zijn portefeuillehouders en zijn ieder verantwoordelijk voor het deel van de begroting behorend bij hun beleidsterrein.

Opdracht 1

Wie maken de plannen die op Prinsjesdag openbaar worden gemaakt? Vul de namen van de ministers en hun ministerie in.

A

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

B

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

C

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

D

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

E

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

F

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

G

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

H

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

I

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

J

Naam:

.....

Minister voor:

.....

.....

K

Naam:

.....

Minister voor:

.....

.....

L

Naam:

.....

Minister van:

.....

.....

Foto's: rijksoverheid.nl

Opdracht 2

a. Portefeuille heeft verschillende betekenissen. Om welke betekenis gaat het hier?

.....
.....
.....

b. Een aantal ministers heeft een zodanig grote portefeuille dat één of meer staatssecretarissen de minister ondersteunen. Zoek in het nieuws namen van drie staatssecretarissen, hun portefeuille en ministerie.

Bronvermelding:

Medium (bijv. krant, online, tv)	Titel bericht	Naam auteur*	Datum
Naam staatssecretaris:			
Portefeuille			
Ministerie			

Medium (bijv. krant, online, tv)	Titel bericht	Naam auteur*	Datum
Naam staatssecretaris:			
Portefeuille			
Ministerie			

Medium (bijv. krant, online, tv)	Titel bericht	Naam auteur*	Datum
Naam staatssecretaris:			
Portefeuille			
Ministerie			

*Over naam auteur: Vermeld hier de naam van de auteur indien bekend.

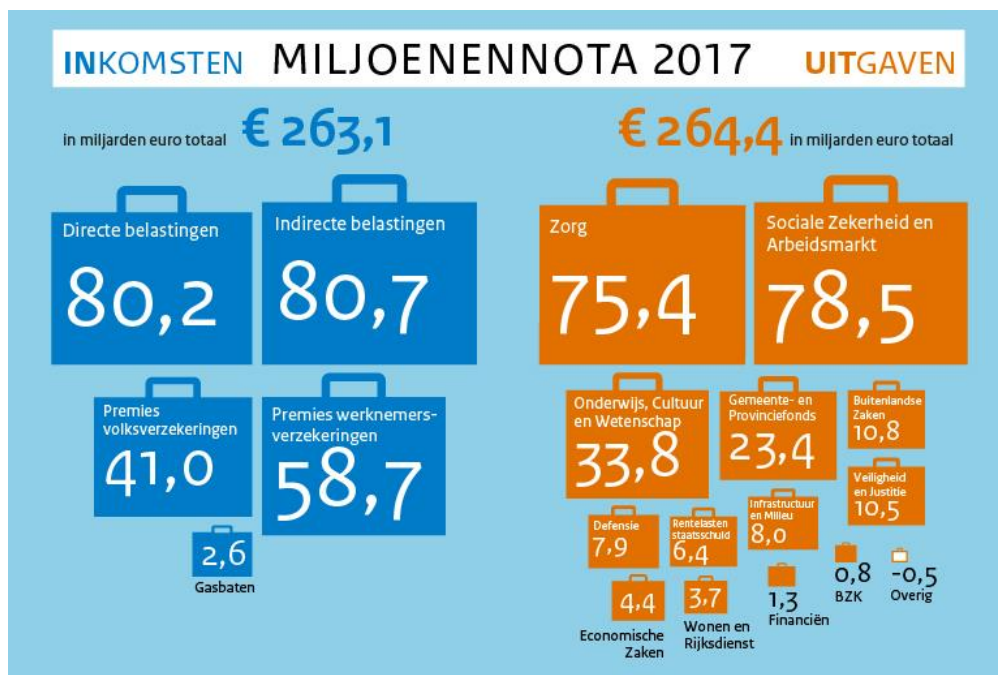

3. Begroting

De minister van Financiën komt om 15.00 uur met het beroemde koffertje naar de Tweede Kamer om het complete overzicht van de plannen aan te bieden. In het koffertje zitten de rijksbegroting en de miljoenennota. In de rijksbegroting staat gedetailleerd beschreven wat de overheid het komende jaar aan geld denkt uit te geven en te ontvangen.

Opdracht 1

Hieronder zie je de inkomsten en uitgaven van de begroting van 2017. Zoek in het nieuws een vergelijkbaar overzicht van de inkomsten en uitgaven van de begroting 2018.

Bron: rijksoverheid.nl

Opdracht 2

Bekijk de begroting van 2017 in de figuur hierboven.

a. Hoeveel geld dacht de overheid in 2017 te ontvangen?

.....

b. Hoeveel dacht de overheid in 2017 uit te geven?

.....

c. Is er verschil tussen a. en b.? Zo ja, hoe groot is dit?

.....

d. Is het een financieringstekort of -overschot?

.....

Opdracht 3

Let op! De miljoenennota is pas na 15.00 uur bekend en verschijnt op 20 september in de krant.

a. Zoek in het nieuws of er een staatsschuld zal zijn in 2018. Zo ja, hoe groot is deze?

.....

b. Hoeveel is dit meer/minder dan in 2017?

.....

c. Hoeveel schuld is dat omgerekend per Nederlander?

.....

Opdracht 4

Let op! De miljoenennota is pas na 15.00 uur bekend en verschijnt op 20 september in de krant.

a. Zoek een ministerie dat moet bezuinigen. Vergelijk de geplande uitgaven voor 2018 met de uitgaven van 2017. Zoek in het nieuws twee maatregelen die dit ministerie voorstelt om te bezuinigen. Vermeld ook je bron(nen). Kies zelf welk nieuwsmedium je wilt raadplegen via de kranten of via de Nieuwsservice Digitaal via Blendle.

Ministerie dat moet bezuinigen:

.....

Verschil uitgaven 2017 en 2018:

.....

Bronvermelding:

Medium (bijv. krant, online, tv)	Titel bericht	Naam auteur	Datum
Maatregelen			
1.			
.....			
.....			
2.			
.....			
.....			

b. Er wordt veel bezuinigd, maar er worden ook maatregelen genomen die extra geld kosten. Zoek in het nieuws twee maatregelen waaraan de overheid meer geld wil besteden. Vermeld ook je bron(nen).

Bronvermelding:

Medium (bijv. krant, online, tv)	Titel bericht	Naam auteur	Datum
Maatregel			
.....			
.....			
.....			

c. Voorstanders en tegenstanders gebruiken soms verschillende woorden voor bezuinigingen. Het snijden in een kostenpost klinkt bijvoorbeeld harder dan besparen op een kostenpost. Noteer een ander woord (synoniem) voor bezuinigen.

.....
.....

d. Framing is het gebruiken van woorden of beelden om de (publieke) opinie te beïnvloeden. Je plaatst het onderwerp in een positief of negatief kader door herhaald gebruik van woorden of metaforen, die een duidelijke positieve of negatieve associatie oproepen.

Een voorbeeld is de plofkip en het vleeskuiken. Dierenwelzijnsorganisaties zullen 'plofkip' sneller gebruiken dan kippenhouders die liever spreken over het minder negatieve 'vleeskuiken'. Weinig mensen zullen een plofkip aantrekkelijk vinden klinken en het snel associëren met ongezond en zielig. Zij maken gebruik van verschillende frames.

Kun je een frame vinden in het nieuws?

Noteer de woorden die bij het frame horen en leg uit of het positief of negatief is.

.....
.....
.....
.....
.....

4. Miljoenennota

In de miljoenennota wordt toegelicht hoe het geld dat in de rijksbegroting staat, moet worden verkregen of worden uitgegeven. Over het algemeen geldt dat niet iedereen alles kan krijgen wat hij wil. Daarom moeten er keuzes worden gemaakt. De regering stelt prioriteiten en beslist wat volgens haar op dit moment het belangrijkste is voor het land. In de berichtgeving besteden nieuwsmedia veel aandacht aan de opvallende keuzes. Daarbij maken ze vaak de vertaalslag naar de leefsituaties van lezers en kijkers.

Let op! De miljoenennota is pas na 15.00 uur bekend en verschijnt op 20 september in de krant.

Opdracht 1

a. Als ergens meer geld nodig is, moet er ook meer geld binnenkomen. Dat kan door meer belasting te heffen. Eén mogelijkheid is iedereen evenveel belasting te laten betalen, wat is een andere optie?

.....
.....

b. Een andere manier om meer geld uit te kunnen geven, is ergens anders op te besparen. Dit wordt bezuinigen genoemd. Wordt er in 2018 bezuinigd op onderwijs of juist niet?

.....
.....

c. Noteer een voorbeeld van een maatregel voor het onderwijs. Geef daarbij aan of het gezien kan worden als een bezuiniging of niet.

.....
.....
.....

Opdracht 2

a. Waarom wordt er minder waarde gehecht aan de miljoenennota van een demissionair kabinet dan dat van een missionair kabinet?

.....
.....
.....

b. Is er discussie in het nieuws over maatregelen die eigenlijk door het nieuwe kabinet genomen zouden moeten worden? Zo ja beschrijf de maatregel. Zo nee, waarom niet?

.....
.....
.....

Opdracht 3

Zoek in de kranten of via de Nieuwsservice Digitaal via Blendle drie berichten over verschillende plannen bij de begroting. Noteer hieronder de koppen en de bron van de berichten. Omschrijf hieronder de plannen.

Bronvermelding:

Nieuwssite	Titel bericht	Naam auteur	Datum
Omschrijf het eerste plan			
.....			
.....			
.....			
.....			

Nieuwssite	Titel bericht	Naam auteur	Datum
Omschrijf het tweede plan			
.....			
.....			
.....			
.....			

Nieuwssite	Titel bericht	Naam auteur	Datum
Omschrijf het derde plan			
.....			
.....			
.....			
.....			

Opdracht 4

Hiernaast zijn verschillende groepen mensen opgesomd.

a. Bedenk voor het eerste en het tweede plan wie uit de lijst hierover tevreden kunnen zijn en wie niet. Motiveer steeds je keuze.

Plan 1:

Wie zijn er blij mee?

.....

Waarom?

.....

Wie zijn er niet blij mee?

.....

Waarom?

.....

.....

Plan 2:

Wie zijn er blij mee?

.....

Waarom?

.....

.....

Wie zijn er niet blij mee?

.....

Waarom?

.....

.....

Opdracht 5

Stel je voor dat een plan wordt bedacht dat elke leerling gratis een tablet krijgt om op school te gebruiken.

a. Wie zouden daarvoor moeten gaan betalen?

.....

b. Wat is de meerwaarde van een tablet in de klas?

.....

.....

c. Waarom zou iemand tegen dit plan zijn?

.....

.....

- scholieren
- docenten
- bejaarden
- leden van het Koninklijk Huis
- werklozen
- rijke mensen
- ondernemers
- gehandicapten
- zieken
- mensen in loondienst
- mensen met een eigen huis
- mensen die een huis huren
- boeren
- autobezitters
- mensen met kinderen
- gevangenen
- verpleegkundigen
- soldaten
- theatermakers
- dierenbeschermers

Opdracht 6

a. Noteer nu een plan uit de miljoenennota waar jij blij mee bent. Licht toe.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Noteer ook een plan waar jij niet tevreden over bent. Licht toe.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Algemene Beschouwingen: Fractievoorzitters

De discussie over de begroting vindt allereerst plaats in de Tweede Kamer. Daar voeren de fractievoorzitters vaak het woord. De fractievoorzitters zijn ‘aanvoerder’ van de leden in een partij die in de Tweede Kamer zitten.

Opdracht 1

a. Dit jaar zijn er geen Algemene beschouwingen. Waarom niet?

.....
.....
.....

b. Zoek op wat beleidsarm met een demissionair kabinet te maken heeft. Wat is beleidsarm?

.....
.....

Opdracht 2

Hieronder staan foto’s van de huidige fractievoorzitters van de politieke partijen in de Tweede Kamer. Vul de namen in.

A. Naam:

.....

Politieke partij:
PvdA

B. Naam:

.....

Politieke partij:
VVD

C. Naam:

.....

Politieke partij:
GroenLinks

D. Naam:

.....

Politieke partij:
50PLUS

E. Naam:

.....

Politieke partij:
D66

F. Naam:

.....

Politieke partij:
PvdD

G. Naam:

.....

Politieke partij:
PVV

H. Naam:

.....

Politieke partij:
FvD

I. Naam:

.....

Politieke partij:
SGP

J. Naam:

.....

Politieke partij:
SP

K. Naam:

.....

Politieke partij:
CDA

L. Naam:

.....

Politieke partij:
DENK

M. Naam:

.....

Politieke partij:
ChristenUnie

Foto's: *rijksoverheid.nl*

Opdracht 3

Er zijn verschillende indelingen te maken van het politieke landschap. Een voorbeeld is de indeling van partijen in links en rechts. Deze indeling is echter niet altijd geldig.

Noem een standpunt van een rechtse partij dat als links beschouwd kan worden of juist andersom. Denk bijvoorbeeld aan ethische kwesties.

.....
.....
.....
.....
.....

6. Tegenbegroting

De begroting is gemaakt door de regering. De regeringspartijen staan dan ook in principe achter de plannen. De oppositiepartijen stellen vaak een tegenbegroting voor. Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingsvoorstellen op de plannen van het kabinet. Deze wijzigingen worden in **september en oktober** in het parlement met het kabinet besproken. Het Centraal Planbureau (CPB) rekt op verzoek van de partijen de begrotingen en de tegenbegrotingen door, zodat niet allemaal wijzigingen worden voorgesteld die niet haalbaar zijn.

Opdracht 1

a. De oppositiepartijen willen bepaalde mensen overtuigen met hun tegenbegroting. Wie willen ze overtuigen?

.....
.....

b. Waarom doen ze dat in de vorm van een tegenbegroting en leveren ze niet gewoon kritiek op de begroting zelf?

.....
.....

Opdracht 2

Zoek in het nieuws naar tegenbegrotingen van de oppositiepartijen. Wie stelt welke alternatieven voor? Noem twee partijen. **Let op! De tegenbegrotingen zijn pas een aantal dagen na Prinsjesdag bekend.**

Bronvermelding:

Medium (bijv. krant, online, tv)	Titel bericht	Naam auteur	Datum
Partij + voorstellen tegenbegroting			
.....			
.....			
.....			
.....			

Medium (bijv. krant, online, tv)	Titel bericht	Naam auteur	Datum
Partij + voorstellen tegenbegroting			
.....			
.....			
.....			
.....			

7. Prinsjesdag: Berichtgeving

Opdracht 1

De miljoenennota en de rijksbegroting zijn geheim tot het moment dat ze op Prinsjesdag bekend worden gemaakt. De politieke partijen mogen de begrotingen onder geheimhouding al voor Prinsjesdag inzien.

a. Hoe heet het geheimhouden van bepaalde informatie tot een bepaald moment?

.....

b. Zoek een nieuwsbericht dat hierop ingaat. Wat is de nieuwswaarde (de mate waarin een gebeurtenis voor veel mensen nieuws is) van het bericht?

Bronvermelding:

Medium (bijv. krant, online, tv)	Titel bericht	Naam auteur	Datum
Nieuwswaarde			
.....			
.....			

Opdracht 2

Pak een krant van de woensdag na Prinsjesdag. Zoek in Blendle op de term troonrede en kies bij 'alle periode' aangepaste periode.

Bronvermelding:

Medium (bijv. krant, online, tv)	Datum

Met welke artikelen opent deze?

.....
.....
.....

Wat staat er in het hoofdredactioneel commentaar van de krant over de regeringsplannen?

.....
.....
.....

Opdracht 3

Vergelijk het hoofdredactioneel commentaar van verschillende nieuwsmedia.

a. Zijn er verschillen in het commentaar vanuit verschillende nieuwsmedia? Zijn er bijvoorbeeld nieuwsmedia die traditioneel dichter bij bepaalde politieke partijen staan?

.....
.....
.....

b. Hoe noem je het als de berichtgeving vanuit verschillende perspectieven wordt geschreven door verschillende nieuwsmedia?

.....
.....

8. Debat in het nieuws

Rond de tijd dat de rijksbegroting en de miljoenennota bekend worden gemaakt en in de Tweede Kamer worden besproken, proberen veel organisaties invloed uit te oefenen op de uitkomsten van de debatten. Dit doen ze door brieven te sturen naar de verschillende partijen, maar ook door media te informeren over hun standpunten.

Opdracht 1

Schrijf bij de volgende organisaties op wie zij (zeggen te) vertegenwoordigen of welk doel zij nastreven. Zoek het eventueel op.

CNV:

VNO-NCW:.....

Algemene Onderwijsbond:.....

Oxfam Novib:.....

Milieudefensie:.....

Opdracht 2

Zoek in een nieuwsreportage een reactie van een (niet-politieke) organisatie op de miljoenennota.

a. Bronvermelding:

Nieuwsmedium	Titel bericht	Naam auteur	Datum

b. Hoe luidt de kritiek van deze organisatie?

.....
.....

c. Biedt de organisatie alternatieven?

.....
.....

d. Hoe reageren politieke partijen op deze kritiek?

.....
.....